

20. b) Co je to umění? Čím se vymezuje? Jak lze definovat kulturu?

Kultura

- **Adaptivně adaptační systém, schopnost symbolizace** – dokáže zastoupit znaky, které tu nejsou
- **Vytvářet symboly**
- **Člověk by bez kultury nepřežil**, člověk je nedokonalé zvíře (nemá srst, neumí lovit), které potřebuje kulturu k přežití, **kultura je systém norem, který pomáhá člověku přežít v nehostinných podmínkách**
- **Kultura je nutností, kultura nám dává možnost přežít, ale na druhou stranu je pro nás komplikací**
- **Kultura je stejně dobrá a stejně schopná – neexistuje lepší a horší, stejně úspěšný mechanismus přizpůsobení**, kultura vždy splňuje podmínky adaptace člověka k přírodě (kultura křováka v Africe není horší než kultura managera v Evropě)
- dnes v rámci této disciplíny rozumí vše, **co lidé dělají, co o tom říkají a co si o tom myslí** – čili rozsáhlý soubor (komplex) jevů, který zahrnuje oblast vědění, víry, jazyka, morálky, výroby, směny, práva, umění, zvyků, výchovy a jednání, zkrátka vše, co lidem umožňuje společně se orientovat ve světě a společně svůj svět utvářet a konceptualizovat.
- **Veškeré lidské vnímání a rozumění je zprostředkováno kulturou**, resp. různými kulturami. To, co my považujeme za dobré či špatné, hezké či ošklivé, chutné či nechutné nebo pravdivé a nepravdivé platí jenom v kontextu naší kultury.
- **Příslušníci jiných kultur určují, co je dobré, krásné, chutné či pravdivé jinak, a to v závislosti na své kultuře**
- **Kultura je naučené chování, které se přenáší z generace na generaci a nikdy se nejedná o jednotlivosti, ač se tak může zdát, ale o soubor prvků**. Toto naučené chování sdílí téměř všichni ve společnosti, pro niž je kultura platnou.
- **Lidé jsou formováni kulturou v níž žijí a vyrůstají**, jejich jednání se pak slučuje s kulturou skupiny. Na tomto základě se tvoří **kulturní skupiny** a právě díky tomu, jak se liší můžeme pozorovat kulturní odlišnosti, větší či menší v závislosti na hledisku, které si pro zkoumání a porovnání zvolíme.
- **Každá kultura má svá pravidla** – má své tradice, způsoby chování. Pokud tedy navštívíme cizí kulturu, měli bychom se podle jejich kultury chovat (arabské země – ženy nesmí mít moc odhalený, jinak hrozí ženě znásilnění – pokud je sama a nemá u sebe svého muže)

Prokultura – šimpanzi, orangutani

Umění

- Je chaoid, boj proti chaosu – činí ho pro nás snesitelný spolu s vědou a filosofií
- Pracuje s počítky, vysvobozuje z mínění k vysokému myšlení, zavádí nás na cestu nekonečna
- **Kauzalita** – něco je důvodem pro něco dalšího, třídí chaosy
- Umění je to nejtrvalejší, co si můžeme představit
- Vzniká tam, kde vzniká teritorium a dům
- Prvotní umění – **architektura** – určuje umění
- S domem začínají vznikat základní umělecké formy jako je rám (okno, zeď, podlaha)
- Ukotvuje naši existenci v chaotickém vesmíru
- **Umělecké dílo** – musí stát na vlastních nohách – jistota výrazu – dojem je z něj postupný – radikálně se rozvíjí s průmyslovou revolucí
- **Kýč** – nestojí na vlastních nohách – estetická lež, prvoplánová krása, vrací do hry, co se již osvědčilo, chce být co nejdříve prodán, není v něm žádná krása (krása je opozdilec)
- **Umění dělá uměním**: teritorium, kompozice, postoj, barva, zvuk **Kontrapunkt**
- Střetávání různých motivů, motivy v umění jdou proti sobě a neočekávaně se propojují